

Άγγελος Σικελιανός (1884-1951)

Πνευματικό Εμβατήριο (από Λυρικός βίος Ε')

Σάν ξριξα και τὸ στερνὸ δαυλὶ στὸ φωτογώνι,
 (δαυλὶ τῆς ζωῆς μου τῆς κλεισμένης μέσ' τὸ χρόνο)
 στὸ φωτογώνι τῆς καινούργιας λευτεριάς σου, Ἑλλάδα,
 μοῦ ἀναλαμπάδιασε ἄξαφνα ἡ ψυχὴ σάν νᾶταν
 ὄλο χαλκὸς τὸ διάστημα, ἢ ὡς νᾶχα, τ' ἅγιο κελὶ
 Τοῦ Ἡράκλειτου τριγύρα μου, ὅπου, χρόνια,
 γιὰ τὴν Αἰωνιότη ἔχαλκευσε τοὺς λογισμοὺς του
 καὶ τοὺς κρεμνοῦσε ὡς ἄρματα στῆς Ἐφεσος τὸ Ναό...

Γιγάντιες σκέψεις, σὰ νέφη πύρινα ἢ νησιὰ πορφυρωμένα
 σὲ μυθικὸν ἡλιοβασίλεμα, ἀναβαν στὸ νοῦ μου,
 τί ὅλη μου καίονταν μονομιᾶς ἡ ζωὴ στὴν ἔγνοια
 τῆς καινούργιας λευτεριάς Σου, Ἑλλάδα. γι' αὐτὸ δὲν εἶπα:

Τοῦτο εἶναι τὸ φῶς τῆς νεκρικῆς πυρᾶς μου...

Δαυλὸς τῆς Ἱστορίας Σου, ἔκραξα εἶμαι, καὶ νά,
 ἄς καεῖ σάν δάδα τὸ ἔρμα μου κουφάρι, μὲ τὴν δάδα τούτην,
 ὀρθὸς πορεύοντας, ὡς μὲ τὴν ὑστερη ὥρα,
 ὅλες νὰ φέξουν τέλος οἱ γωνιὲς τῆς οἰκουμένης,
 ν' ἀνοίξω δρόμο στὴν ψυχὴ, στὸ πνεῦμα, στὸ κορμί Σου, Ἑλλάδα.

Εἶπα, καὶ ἐβάδισα
 κρατώντας τ' ἀναμμένο μου συκῶτι στὸν Καύκασό Σου,
 καὶ τὸ κάθε πάτημά μου ἦταν τὸ πρῶτο,
 κι ἦταν, θάρρευα, τὸ τελευταῖο,
 τί τὸ γυμνὸ μου πόδι ἔπατει μέσα στὰ αἵματά Σου,
 τί τὸ γυμνὸ μου πόδι ἐσκονταυε στὰ πτώματά Σου,
 γιὰ τὸ σῶμα, ἢ ὄψη μου, ὄλο μου τὸ πνεῦμα καθρεφτιζόταν,
 σὰ σὲ λίμνη, μέσα στὰ αἵματά Σου.

Ἐκεῖ, σὲ τέτοιον ἄλικο καθρέφτη. Ἑλλάδα, καθρέφτη ἀπύθμενο,
 καθρέφτη τῆς ἀβύσσου, τῆς Λευτεριάς Σου καὶ τῆς δίψας Σου,
 εἶδα τὸν ἑαυτὸ μου βαρὺ ἀπὸ κοκκινόχωμα πηλὸ πλασμένο,
 καινούργιο Ἀδὰμ τῆς πιὸ καινούργιας Πλάσης
 ὅπου νὰ πλάσουνε γιὰ Σένα μέλλει. Ἑλλάδα.

Κι εἶπα:

Τὸ ξέρω, ναὶ ποὺ κι οἱ Θεοὶ Σου,
οἱ Ὀλύμπιοι χθόνιο τώρα γίνανε θεμέλιο,
γιατὶ τοὺς θάψαμε βαθειὰ βαθειά, νὰ μὴν τοὺς βροῦν οἱ ξένοι.
Καὶ τὸ θεμέλιο διπλὸ στέριωσε κι' ἐτριπλοστεριωσε
ὅλο μ' ὅσα οἱ ὀχτροὶ μας κόκαλα σωριάσανε ἀποπάνω...
κι' ἀκόμα ξέρω πὼς γιὰ τὶς σπονδὲς καὶ τὸ τάμα
τοῦ νέου Ναοῦ π' ὄνειρευτήκαμε γιὰ Σένα, Ἑλλάδα,
μέρες καὶ νύχτες τόσα ἀδέλφια σφάχτηκαν ἀνάμεσά τους,
ὅσα δὲ σφάχτηκαν ἀρνιὰ ποτὲ γιὰ Πάσχα...

Μοίρα, κι ἡ Μοίρα Σου ὡς τὰ τρῖσβαθα
δική μου κι' ἀπ' τὴν Ἀγάπη, ἀπ' τὴ μεγάλη δημιουργὸ Ἀγάπη
νὰ ποὺ ἡ ψυχὴ μου ἐσκλήρυνεν,
ἐσκλήρυνε καὶ μπαίνει ἀκέρια πιά μέσα στὴ λάσπη
καὶ μέσ' τὸ αἷμα Σου, νὰ πλάσῃ τὴ νέα καρδιά
ποὺ χρειάζεται στὸ νιό Σου ἀγώνα, Ἑλλάδα.
Τὴ νέα καρδιά ποὺ κιόλας ἐκλείσα στὰ στήθη
καὶ κράζω σήμερα μ' αὐτὴ πρὸς τοὺς συντροφους ὅλους.

Ὅμπρὸς βοηθᾶτε νὰ σηκώσουμε τὸν ἥλιο πάνω ἀπ' τὴν Ἑλλάδα,
ὀμπρὸς, βοηθᾶτε νὰ σηκώσουμε τὸν ἥλιο πάνω ἀπὸ τὸν κόσμο.
Τί, ἴδέτε· ἐκόλλησεν ἡ ρόδα του βαθειὰ στὴ λάσπη,
κι ἄ, ἴδέτε χώθηκε τ' ἀξόνι του βαθειὰ μέσ' τὸ αἷμα.
Ὅμπρὸς, παιδιὰ, καὶ δὲ βολεῖ μονάχος ν' ἀνέβῃ ὁ ἥλιος,
σπρῶχτε μὲ γόνα καὶ μὲ στῆθος νὰ τὸν βγάλουμε ἀπ' τὴ λάσπη,
σπρῶχτε μὲ στῆθος καὶ μὲ γόνα νὰ τὸν βγάλουμε ἀπ' τὸ γαῖμα.
Δέστε, ἀκουμπᾶμε ἀπάνω τοῦ ὁμοαίματοι ἀδελφοί του.
Ὅμπρὸς, ἀδέλφια, καὶ μᾶς ἔζωσε μὲ τὴ φωτιά του,
ὀμπρὸς, ὀμπρὸς κι ἡ φλόγα του μᾶς τύλιξε ἀδελφοί μου.

Ὅμπρὸς οἱ δημιουργοί.. Τὴν ἀχθοφόρα ὀρμὴ Σας,
στυλῶστε μὲ κεφάλια καὶ μὲ πόδια, μὴ βουλιάξει ὁ ἥλιος.
Βοηθᾶτε με κι ἐμένανε ἀδελφοί, νὰ μὴ βουλιάξω ἀντάμα..
Τί πιά εἶν' ἀπάνω μου καὶ μέσα μου καὶ γύρα.
Τί πιά γυρίζω σ' ἕναν ἅγιον Ἰλιγγο μαζί του...
Χίλια καπούλια ταῦροι τοῦ κρατᾶν τὴ βάση, δικέφαλος ἀητός·
κι ἀπάνω μου τινάζει τὶς φτεροῦγες του καὶ βογγάει ὁ σάλαγός του,
στὴν κεφαλή μου πλάι καὶ μέσα στὴν ψυχὴ μου.
καὶ τὸ μακριὰ καὶ τὸ σιμὰ γιὰ μένα πιά εἶν' ἕνα...
Πρωτάκουστες βαρεῖες μὲ ζώνουν Ἀρμονίες,
ὀμπρὸς, σύντροφοι, βοηθᾶτε νὰ σηκωθεῖ νὰ γίνῃ ὁ ἥλιος πνεῦμα.

Σιμώνει ὁ νέος ὁ Λόγος π' ὅλα θὰ τὰ βάψη,
 στὴ νέα του φλόγα. νοῦ καὶ σῶμα. ἀτόφιο ἀτσάλι...
 Ἡ γῆ μας ἀρκετὰ λιπάστηκε ἀπὸ σάρκα ἀνθρώπου...
 παχιά καὶ καρπερά, νὰ μὴν ἀφήσουνε τὰ σώματά μας
 νὰ ξεραθοῦν ἀπ' τὸ βαθὺ τοῦτο λουτρὸ τοῦ αἵμα του πιὸ πλούσιο,
 πιὸ βαθὺ κι ἀπ' ὅποιο πρωτοβρόχι.
 Αὐριο νὰ βγεῖ ὁ καθένας μας μὲ δώδεκα ζευγάρια βόδια
 τὴ γῆ αὐτὴ νὰ ὀργώσει τὴν αἱματοποτισμένη...
 Ν' ἀνθίση ἡ δάφνη ἀπάνω τῆς καὶ δέντρο ζωῆς νὰ γένη,
 καὶ ἡ Ἄμπελός μας νὰ ἀπλωθεῖ ὡς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης...

Ἐτσι, σὰν ἔριξα καὶ τὸ στερνὸ δαυλὶ στὸ φωτογῶνι
 (δαυλὶ τῆς ζωῆς μου τῆς κλεισμένης μέσ' τὸ χρόνο)
 στὸ φωτογῶνι τῆς καινούργιας Λευτεριάς Σου, Ἑλλάδα
 ἀναψυχώθηκε ἄξαφνα τρανὴ ἡ κραυγὴ μου, ὡς νᾶταν
 ὄλο χαλκὸς τὸ διάστημα ἢ ὡς νᾶχα τ' ἅγιο κελὶ
 τοῦ Ἡράκλειτου τριγύρα μου, ὅπου, χρόνια,
 γιὰ τὴν Αἰωνιότη ἐχάλκευε τοὺς στοχασμοὺς του
 καὶ τοὺς κρεμνοῦσε ὡς ἄρματα στῆς Ἐφεσος τὸ ναὸ
 ὡς Σᾶς ἔκραζα σύντροφοι.

Σικελιανός, Ἄγγελος. 1968. *Λυρικός βίος Ε'*. Αθήνα: Ἴκαρος.